

Ο Σπύρος Χαλβατζής ήταν, είναι και θα είναι μέρος της ιστορίας εκείνων που είναι πάντοτε «Απείθαρχοι»

Αιμιλία Καραλή

Αποχαιρετάμε σήμερα τον Σπύρο Χαλβατζή, έναν άνθρωπο αγαπημένο, έναν φίλο ακριβό, έναν επαναστάτη κομμουνιστή. Όσοι και όσες έχουμε ευλογηθεί να τον ζήσουμε και με τις τρεις αυτές ιδιότητες γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχουν λόγια για να εκφράσουμε τα όσα νιώθουμε για εκείνον και το νόημα που έδωσε στη ζωή μας. Γιατί ο Σπύρος ήταν -για μένα και τον Σήφη- πάντα παρών, κοντά μας και μαζί μας: στη χαρά και στη λύπη, στην ελπίδα και στην απόγνωση, στο φως και στο σκοτάδι. Τα λόγια αλλά και οι σιωπές του, οι σκέψεις και πράξεις του, η ίδια η μορφή του ήταν έμπνευση και παρηγοριά, στήριγμα και αφετηρία. Πολύτιμος οδηγός, απρόσμενος αλλά και σταθερός συμπαραστάτης στα εύκολα και στα δύσκολα. Ένα τηλεφώνημα για ευχές, ένα σφίξιμο του χεριού σε μια πορεία, ένα νεύμα ενθάρρυνσης σε μια δοκιμασία ήταν γι' αυτόν κάτι φυσικό όπως ο αέρας, το νερό, το χώμα, η ανάσα. Η απλότητα, η ανιδιοτέλεια, η ευαισθησία, η γλυκύτητα ταίριαζαν στον Σπύρο όπως το χρώμα των ματιών του, η χροιά της φωνής του, ο ήχος του γέλιου του.

Αυτές οι αρετές του που τις έδινε απλόχερα ήταν δεμένες με τις ιδέες του τις οποίες υπεράσπισε σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Από οικογένεια κομμουνιστών, που εξορίστηκαν, φυλακίστηκαν και βασανίστηκαν για τις πολιτικές τους επιλογές, βίωσε την ιστορία τους, με υπομονή, στωικότητα και -κυρίως- πείσμα. Τη συνέχισε με τ' αδέρφια του,

με διαφορετικό τρόπο αλλά με κοινή αγωνία. Την ομορφιά και την αξία του αγώνα μοιράστηκε με την αγαπημένη του Μαριάνθη και τη μετέδωσε στα παιδιά του, τον Αλέκο και τον Πάνο και τα συγγενικά τους πρόσωπα για να πορευτούν τον δικό τους δρόμο, τον προσωπικό και πολιτικό.

Η δύναμη του Σπύρου δεν βρισκόταν μόνο στην αφοσίωση στις ιδέες του. Την έβλεπες και στην εμπιστοσύνη του στους συνειδητοποιημένους ανθρώπους, στις ειλικρινείς αμφιβολίες τους, σε εύλογα ερωτήματά τους. Πάντα πρόθυμος να απαντήσει με βάση τις σταθερές του, αλλά κυρίως έτοιμος να ακούσει τις σκέψεις, τις προτάσεις, τις έγνοιες τους. Όπως έγραψε κι ένας ποιητής, ήταν εκείνος «ο γενναίος αφηγητής (που) ποτέ δεν τον μέθυσαν οι λέξεις που έβγαιναν από το στόμα του/ ... (που) έδινε φωνή στα πράγματα όταν κινδύνευαν να τη χάσουν».

Άκουγε όμως και τις φωνές που δεν έμοιαζαν ή δεν ταίριαζαν με τη δική του. Γιατί το μεγαλείο του Σπύρου βρίσκεται στην ιεράρχηση και στην προτεραιότητα που έδινε στην επιλογή του αντιπάλου του. Θυμάμαι περνάγαμε κάποτε μπροστά από ένα θέατρο που παρουσίαζε ένα έργο με -ας πούμε- χαμηλές αισθητικές απαιτήσεις, για τα δικά μου μέτρα, και σχολίασα αρνητικά την κοσμοσυρροή. «Κουμπάρα», μου λέει ο Σπύρος, «έχεις καταλάβει ότι χωρίς αυτούς δεν μπορούμε να κάνουμε την επανάσταση; Μην τους απαξιώνεις. «Μπου ντουινιά τσαρκ φιλέκ — Άσκ ολσούν, τσεβερενέ.» – «Δηλαδή», τον ρωτώ; «Αυτός ο κόσμος είναι σφαίρα και γυρίζει — και χαρά σ' αυτόν που μπορεί να τον αλλάξει». Ο αντίπαλος του Σπύρου, ήταν το κοινωνικό σύστημα που διαμόρφωνε τις προτιμήσεις και τη στάση των ανθρώπων. Εκεί έστρεφε τη σκέψη και τις πράξεις του, την πολιτική του. Και, όπως έλεγε ο γερο-Αντόνιο, στον υποδιοικητή Μάρκος των Ζαπατίστας: «Διάλεξε ένα μεγάλο εχθρό, κι αυτό θα σ' αναγκάσει να μεγαλώσεις για να μπορέσεις να τον αντιμετωπίσεις.»

Και η καθημερινότητα του Σπύρου ήταν σταθερά προσηλωμένη σε αυτήν την αντιμετώπιση. Εργατικός και φιλομαθής, δοτικός και δεκτικός, πανταχού παρών σε όλα τα πεδία μάχης ιδεών και αξιών, διορατικός και ευφυής, προσηνής και ευγενικός έδινε μεγάλη σημασία στα ηθικά κίνητρα των επιλογών των ανθρώπων. Σφράγισε με ανεπανάληπτο τρόπο την υπόθεση στην οποία ήταν αφιερωμένος και με το παράδειγμά του τη ζωή πολλών άλλων.

Υπάρχει μια σειρά από πίνακες του Βαν Γκογκ που απεικονίζουν έναν αγρότη που σπέρνει το χωράφι του. Πίσω του βρίσκονται ώριμα στάχια και στο βάθος ο ήλιος μοιάζει σα να τον στεφανώνει. Μια εικόνα που αποτυπώνει τη φύση και τη ζωή στην απλότητα, την λάμψη, τον κόπο και την αυθεντικότητά της. Ένας τέτοιος σπορέας ήταν και ο Σπύρος Χαλβατζής. Ο δρόμος που συνέχισε, οι ιδέες που έδωσαν το φως στη ζωή του και οι αξίες που έσπειρε είναι

η κληρονομιά που μας χάρισε απλόχερα και αβίαστα, χωρίς να περιμένει κάποιο προσωπικό όφελος. Αυτός έδωσε, με τις επιλογές του, το παράδειγμα για το πώς το προσωπικό είναι άμεσα συνδεδεμένο με το συλλογικό, το ότι ο αγώνας για την απελευθερωμένη και απελευθερωτική κοινωνία μπορεί να είναι προσωπική επιλογή αλλά είναι συλλογική, πανανθρώπινη υπόθεση.

Ο Σπύρος Χαλβατζής ήταν, είναι και θα είναι μέρος της ιστορίας εκείνων, που όπως τιτλοφορεί και το τελευταίο του βιβλίο, είναι πάντοτε «Απείθαρχοι». «Ανήκει στο μέλλον», όπως όλοι οι επαναστάτες που ξεχώρισαν για την αρετή και την τόλμη τους. Ανήκει σε εκείνους, όπως γράφει κι ένας νέος ποιητής, που παρότι γνωρίζουν ότι η «εποχή/ των/ ανθρώπων/ αργεί» υπερασπίζονται την «αγάπη» γι' αυτήν και επιμένουν: «Θα έρθουν/ οι θρίαμβοι/ των ανθρώπων».

Σε ευχαριστούμε για όλα όσα μας χάρισες και με τα οποία μας τίμησες, Σπύρο μας.

Πηγή: **PRIN**